

Venstre for mig (Nåben), med Hensyn til denne Lovs Forhold til Testamenter. Hvad der fra hans Side blev yttret, har maaffee ikke megen Vægt i denne Sag, som han selv sagde, men det er dog af megen Vigtighed, at det bliver klart imødegaaet. Det er os Alle, det er mig og det danske Folkething bitterligt, at der ikke paa nogen af vore Love hviler en Plet af, at vi letfindigen tilfidsatte, hvad der i en forbindende Stiftelse er kommet til os fra Fortiden, men jeg beder de Herrer, der just af den Grund ville stemme imod Loven, fordi den angriber Kalkreuz's Testament, at læse dette Testament igjennem (Hør! Hør!), thi jeg troer under Forhandlingen af denne Sag, at have bemærket, at meget Faa kjende dette Testamente af Andet end de meddeelte Udtog, der staae i Motiverne. Disse Udtog ere tilstrækkelige til at vurdere, hvor meget der kan tilkomme Bønderne paa det Kalkreuz'ske Gods som Godtgjørelse; men de ere ikke tilstrækkelige, naar man vil dømme om Lovens Forhold til Testamentet i det Hele. Testamentet gaaer ud paa at disponere over de Oberst Kalkreuz tilhørende Godser til Fordeel for en vis Stiftelse, som han oprettede for fattige Officerer, og tillige til Understøttelse for fattige Studerende. Køres der nu ved denne Lov i mindste Maade ved hiin Stiftelse? Nei, den bliver staaende aldeles uforandret, og den er sikket derved, at de Ydelsers, der skulle præsteres, ere radicerede i Sorø Akademis hele Forhold, paa hvilket Forpligtelsen allerede forlangt er overført. Men til denne Stiftelse, som var Testamentets væsentligste Indhold, og som ikke kunde røffes uden at støde Testamentet overende, var der knyttet visse Bestemmelser om en lempelig Behandling af Bønderne paa de Godser, der gjordes til Stiftelsens Grundlag; ja, der var een Ting til, der var sagt, at Godset selv til evig Tid skulde blive uadskilleligt. En Bestemmelse om, at en Eiendom til evig Tid skal blive uadskillelig, troer jeg imidlertid ikke har meget at betyde, og i ethvert Tilfælde var allerede denne Deel af Testamentet for endel forandret ved selve Fundatsen, hvorved disse Godser ikke bleve stillede hen som en særegen, Stiftelsen tilhørende Formue, men ligefrem bleve tillagte Sorø Akademie, imod at dette

paatog sig den Stiftelsen paahvilende Forpligtelse. Iøvrigt var der visse Forkrifter for Bøndernes lempelige Behandling, lignende de, der gaves for andre Godser; men der var ikke nogen Forkrift om, at Fæsteforholdet skulde vedvare evindeligt paa disse Godser, og der var ikke engang nogen fuldkommen bindende Form, som indeholdt Noget, der ikke kunde bevares, uden under Fæsteforholdet; der var kun sagt, at der skulde tages en lempelig Indfæstning — altsaa forsaavidt Fæste finder Sted —, og saa skulde Sønerne være nærmest til at faae Fæste. Nu spørger jeg, om man, naar man giver Fæsterne Eiendommen saaledes, at de selv kunne overdrage den til deres Søner, da ikke giver dem og deres Familier Erstatning for hiin Rettighed til at forplante Besiddelsen, men, gaae vi ud over de nuværende Fæstere og deres Søner, saa er der, juridiskt talt, ingen Berettigelse; thi, naar de ikke eksisterede længere, kunde Akademiet indsætte hvem det vilde i dette Fæste. Der er altsaa Tale om en Begunstigelse, der skulde fratages nogle Retssubjecter, som ikke eksistere; istedet derfor giver Loven de nuværende Fæstere Eiendommen og lader dem forplante den paa saa billige Bilkkaar, hvorpaa Eiendom forplantes imellem den selvstændige Bøndestand, og saa bortfalder den Forpligtelse, som er lagt paa Akademiet, ikke til Gunst for visse bestemte Personer, men for, at Akademiet ikke, saalænge Fæsteforholdet bestod, skulde være en ubillig Behersker af Fæstebøndestanden. Der er altsaa, troer jeg, ikke skeet det mindste Brud paa Testamentet ved denne Lov. Hvad der væsentligt har været forhandlet ved denne Lov, har deels været, naar man ikke vil gienoptage Forhandlingerne af Loven af 8de April 1851, Skifte og Deling imellem de Fordele, som skulde tillægges de kalkreuz'ske Bønder, naar de bleve Selveiere, og de Fordele, som skulde tillægges Akademiet, og da nu Alt, hvad der kan betegnes som Fordeel ved Loven, som den nu er redigeret, vil tilfalde Bønderne, hvilket jeg for mit Bedkommende forøvrigt anseer for meget billigt, saa ligger der i Loven, hvis den vedtages, idetmindste ingen videre Ubillighed. Det glæder mig, men jeg har ikke tidligere villet udtale det, fordi det ikke vilde føre til